

1. Bendruomenės susikūrimo istorija

Nuo seniausių laikų, žmonėms susibūrus į grupes yra lengviau išgyventi, ką šiuo metu galime matyti Ukrainos gyventojų realybėje. Tik susibūrę kaimynai, paremdami vienas kitą, tiek morališkai, tiek ištekliais gali išgyventi. Visais laikais tai pasiteisino.

Šiandienos žmogus, jei nepakliūna į ekstremalias aplinkybes, gali išgyventi ir vienas, maistą, paslaugas, pramogas jis gali įsigyti, jei tik turi pinigų. Tačiau gilaus ir betarpiško bendravimo nusipirkti neįmanoma. Tad labai dažna paskata burtis į bendruomenes yra bendrų tikslų, vertybių ar gyvenimo būdo apjungimas. Šiandienoje bendruomenėse labiau skamba ne išlikimo, bet bendravimo, palaikymo, buvimo tarp savų poreikis.

Bendruomenės dažniausiai kuriasi, kai gimsta poreikis apsigulti dėl kažkokios bendros veiklos: ekologijos, gyvenimo būdo, vaikų auklėjimo ar dvasinių praktikų. Apsijungę žmonės tampriau ir giliau gali eiti savo pasirinktu keliu ir įgyvendinti savo idėjas. Bendruomenėje gyvenantys žmonės, gali ne tik kartu dirbuotis savo vizijos link, bet taip pat susivieniję įtakoti vietos institucijas ar net inicijuoti įstatymų pakeitimą ar įteisinimą valstybės mastu.

Akivaizdu, kad bendruomenės ima rasti savo vietą šiuolaikinėje visuomenėje. Pasauliniame bendruomenių tinkle jų yra užregistruota apie 6000 įvairių eko bendruomenių 149 pasaulio šalyse. Pvz., viena seniausių bendruomenių Europoje yra Škotijos „*Findhorn*“ bendruomenė, kuriai jau 57 metai. Bendruomenėje yra apie 300-400 žmonių, iš kurių yra gimusių ne tik įvairiose Europos šalyse, bet ir Afrikoje, Amerikoje, Japonijoje, Brazilijoje ar Kanadoje. Ispanijos bendruomenė „*Los Porteles*“ gyvuoja 37 metus, kurioje pastoviai gyvena 45 žmonės iš kurių ne maža dalis yra belgai, prancūzai, vokiečiai yra moteris iš Čekijos. Ispanijos Tenerifės bendruomenė „*Serene Light Gardens*“ (14 metų) taip pat yra daugiakultūriška.

Tad šiandienos bendruomenės dažnai kuria drąsūs, besidomintys dvasiniu gyvenimu, alternatyvia netradicine medicina, ieškantys kai ko daugiau nei senoji pasaulio sistema žmonės. Buriasi įvairių tautų žmonės, vedami poreikio atsitraukti nuo miesto šurmulio tempo ir neharmoningo gyvenimo būdo. Bendruomenės formuojasi ne tik lokaliai, bet ir globaliai apsigungdamos tarpkultūriškai.

Škotijos bendruomenė „Findhorn“

Eileen ir Piteris 1957 m. pirmą kartą atvyko į šiaurės rytų Škotiją vadovauti „Cluny Hill“ viešbučiui Forrese. Eileen labai patiko aplinka ir ji dirbo vadovaudamasi savo intuicija, kurią ji pavadino „tyliu, mažu balsu viduje“, o Piteris vadovavo viešbučiui vadovaudamasis šiais nurodymais. Tokiu neįprastu būdu Cluny Hill greitai tapo sėkmingu keturių žvaigždučių viešbučiu.

Tačiau po kelerių metų darbo viešbučio įmonė nutraukė jų darbo santykius. Neturėdami kur eiti, Peteris, Eileen ir trys berniukai persikėlė į karavanų parką netoliese esančiame Findhorno pakrantės kaime. Išmaitinti penkis žmones bedarbio pašalpomis buvo sunku, todėl Petras nusprendė auginti daržoves. Žemė karavanų parke buvo smėlėta ir sausa, bet jis ištvėrė.

Savo meditacijos metu Dorothy atrado, kad galima intuityviai susisiekti su augalų intelektu, kurį ji vadino angelais, o vėliau ir devomis, kurie davė jai nurodymus, kaip kuo geriau išnaudoti savo daržą. Ji ir Piteris šias gaires pavertė veiksmais ir pasiekė nuostabių rezultatų. Nevaisingoje smėlėtoje Findhorno įlankos karavanų parko dirvoje jie augino daržoves augalus ir gėles, iš kurių labiausiai žinomi dabar legendiniai 40 svarų sveriantys kopūstai. Žinia pasklido, sodininkystės ekspertai atvyko ir buvo priblokšti, o šis sodas Findhorne išgarsėjo.

Netrukus ėmė burtis žmonės ir bendruomenė pamažu ėmė augti. 60-ųjų pabaigoje Piteris ir bendruomenės nariai, vadovaudamiesi Eileen nurodymais, pastatė parko šventovę ir bendruomenės pastatus. 1970 m. į bendruomenę atvyko jaunas amerikietis dvasinis mokytojas Davidas Spangleris, su savo partnere Myrtle Glines jis sukūrė dvasinę mokymo programą.

1972 m. bendruomenė buvo oficialiai įregistruota kaip Škotijos labdaros organizacija, pavadinta Findhorn Foundation. Aštuntajame ir devintajame dešimtmečiuose ji išaugo iki maždaug 300 narių.

1995 m. Findhorno bendruomenė ir besivystantis neformalus ekokaimų tinklas Findhorne surengė konferenciją: ekokaimai ir tvarios bendruomenės XXI amžiuje. Šios iniciatyvos pagrindu buvo įkurtas Pasaulinis ekokaimų tinklas (GEN), kurio vienu iš jo steigėjų tapo Fondas.

Findhorno ekokaimas 1998 m. buvo pripažintas JT geriausia ekobendruomene ir geriausiu holistinio ir tvaraus gyvenimo pavyzdžiu.

Ispanijos Tenerifės bendruomenė "Serene Light Gardens"

Tai ne pelno asociacija „Kūrybinės sąmonės mokykla“, įregistruota Ispanijoje 2008 m., kuri įsikūrė Bajamare, Tenerifės šiaurės rytuose. Nuo pat pradžių „Serene Light Gardens“ įkūrėjai, Michael Pierre ir Yasmin buvo karštai pasišventę diegti permakultūrą – ekologinę sodininkystę ir tvarų gyvenimą bei skatinti projektus apie tvarumą, holistinę saviugdą ir dvasingumą, dalintis savo vizija ir padėti „ekokaimų“ kūrimuisi. Jų misija yra:

- Sukurti ekologinio mokymosi centrą, kuriame galėtų gyventi 1–4 šeimos, ir pasiūlyti erdvę, kurioje būtų galima dalintis ir mokytis alternatyvaus gyvenimo būdo.
- Sugrąžinti Motinai Žemei visą gausą, kurią ji taip nesavanaudiškai mums besąlygiškai suteikia.
- Kurti aplinką, kurioje iš tikrųjų galime patirti gyvenimą, apie kurį daugelis iš mūsų svajojo: ryšį, sinergiją, harmoniją ir meilę kuriant kartu su Motina Gamta, giliai jos

klausantis, kad pasimokytume iš jos nesibaigiančios išminties, rūpestingumo. Dirbdami kartu, siekdami bendrų tikslų su nuoširdžiu dėkingumu mokytis priimti gyvenimo pilnatvę ir gausą.

- Kad žmonės būtų autentiški, dėmesingi, nepriekaištingi ir atsakingi už save, kad galėtų kartu sukurti pasaulį, kuris ugdytų pagarbą ir atsidavimą gyvenimui visuose lygmenyse.
- Formuoti, skleisti supratimą, kad net ir nedideli pokyčiai mūsų gyvenime gali turėti reikšmingą teigiamą poveikį, jei eisime teisinga kryptimi.

Ispanijos bendruomenė „Los Portales“

Bendruomenė buvo įkurta 1984 metais, kurią sudarė nedidelė grupelė su mokytoja, vardu Gabriela. Ji buvo kineziterapeutė ir gydydama žmones pastebėjo, kad ligos simptomai vis dėlto sugrįžta. Atkakliai ėmė ieškoti priežasčių ir suprato, kad ligų priežastys dažniausiai yra psichologinės. Pradėjo taikyti sapnų aiškinimo metodiką pagal Karlo Jungo mokymą. Iš pat pradžių bendruomenė nuomojosi namą Belgijoje, kurioje rinkdavosi sapnų praktikoms. Kadangi gyveno priemiestyje, laikė naminius gyvūnus. Taip pamažu pažindami ir gilindamiesi į save, bendruomenės pradininkai priėjo ir prie poreikio gyventi gamtoje, maitintis ekologišku maistu ir būti draugiškame santykiyje su aplinka. Tada prasidėjo žemės paieškos. Didžioji dalis entuziastų svajojo gyventi gražioje aplinkoje, tad daugumos pritarimu prasidėjo žemės paieškos Ispanijoje, kur ir surado savo buveinę 50km į šiaurę už Sevilijos, Siera Nevados kalnuose. Žemės plotas užima 200ha. Lėšas įkurti bendruomenei skyrė patys bendruomenės nariai, o t.p. bendruomenės įkurtos kalbų mokyklos Briuselyje ir Madride.

Thabarvos gamtos namų bendruomenė

2008 m. Sayadaw U Ottamasara vienuolis Mianmare, įkūrė Thabarwa centrą, kad vyktų meditacijos mokymai. Tačiau be jėgų dažnai atvykdavo ir skurstantys vietos gyventojai. Kai pradėjo plūsti vis daugiau žmonių, jis nusprendė Thabarvą paversti skurstančiųjų namais. Sulaukęs dosnios paramos, įsigijo daugiau žemės ir per keletą metų išplėtė savo veiklą. Sayadaw Ottamasara Thabarwa vizija neapsiriboja vien tik prieglobsčio teikimu skurstantiems. Jis mato tai kaip vietą, kur kiekvienas gali atlikti gerus darbus. „Manau, kad jei norime gerų rezultatų, turime daryti gerus darbus. Šis centras buvo įkurtas siekiant mokyti žmones apie gerų darbų naudą“, – sakė jis.

2019 metais įkurta Myanmaro vienuolių bendruomenė Italijoje. Italijoje veikia du centrai. Centras Italijos šiaurėje, Aleksandrija, žinomas kaip Thabarwa Center Serravalle Scrivia. Centras Italijos pietuose, Kalabrija, žinomas kaip Thabarwa centras Cinquefrondi.

Šiuo metu tokio pobūdžio centrų pasaulyje yra maždaug 115, esančių Mianmare, JAV, Tailande, Italijoje, Malaizijoje, Singapūre, Japonijoje, Taivane ir Vietname. Didžiausias centras yra Mianmare, kuriame gyvena daugiau nei 3000 gyventojų.

Tai gi šiandienoje žmonės buriasi vedami bendrų vertybių, gyvenimo būdo, dvasinių praktikų ir t.t. Gražus pavyzdys yra Kalnuotės eko bendruomenė (Lietuva), kuri užregistruota 2013 metais. Šią bendruomenę jungia žmonės, kuriems svarbus dvasingumas, ekologija, sveikas ir doras gyvenimo būdas. Dora kaip pagrindinė gairė yra svarbi daugeliui eko bendruomenių Pasaulyje. Tai labai viltingas reiškinys, kai žmonės buriasi ne dėl išlikimo, bet dėl doros ir žmoniškų vertybių puoselėjimo.

2. Vietovės ypatumai

Vietovės ypatumai yra tarpiai susiję su socialine integracija, be druomenę subūrusia idėja ir ekonominiu gyvybingumu.

Nors didžiaja dalimi bendruomenės yra daugiakultūrinės ir daugiakalbės, jos visada turi tikslą integruotis su aplinkiniais rajonais ir bendruomenėmis, taip pat su vietos, regionų ir nacionalinėmis valdžios institucijomis, įskaitant Europos Sąjungą ir visą žmonijos tarptautinę bendruomenę. Tai vyksta vadovaujantis bendradarbiavimo dvasia, savitarpio pagalba, ieškant bendrų interesų, vertybių.

Šiuolaikinės bendruomenės bendradarbiauja su daugybe NVO (nevyriausybių organizacijų), asociacijų ir organizacijų, nenuilstamai dirbančių humaniškesnės, teisingesnės, tvaresnės ir sveikesnės visuomenės labui, siūlydami gyvą šių principų pavyzdį, mokymus.

Ko gero pati populiariausia bendruomenių kūrimosi idėja - ekologiškumas, natūralus gyvenimo būdas. Tam ieškoma, pasirenkamos vietovės švarioje, mažiau civilizacijos įtakotose žemėse.

Viena iš labiau paplitusių veiklų bedruomenėse yra įvairi terapija, tradicinė medicina ir netradicinė, alternatyvioji, naudojama gydyti žmones be išteklių, kuriems gali prireikti įvairių profesinių sričių pagalbos. Suaugusiems, vaikams ir paaugliams rengiami specialūs seminarai ir kursai, dirbama individualiai, o tam reikia būti lengvai pasiekiamiems, gebėti apgyvendinti, pamaitinti kartais gana daug žmonių.

Thabarwa gamtos namai (Italija) , įsikūręs

CinquEfrondi gyvenvietėje, turinčioje virš 6000 gyventojų, bet miestelis atrodo labai ištuštėjęs, apleistas. Todėl miestelio valdžia prieš keletą metų pasiūlė įsigyti būstus CinquEfrondi vos už vieną eurą. Nuostabi Italijos pakrantė šalia Tirėnų jūros. Tai tiko šiai į socialinę rūpybą dvasingumą orientuotai bendruomenei.

Kitos kelios bendruomenės, pavyzdžiui, **Serene Light Gardens (Ispanija, Tenerifė)**, taip pat įsikūrę netoli jūros ar vandenyno, nes tai yra patrauklu daugeliui, galima ir bendruomenėje apsilankyti, ir pailsėti, pabūriuoti, mėgautis serfingu, atostogauti kurorte. Ši bendruomenė labai tikslingai rinkosi kurtis poilsio, paplūdimių zonoje, kad išnaudoti erdvę, pritaikant ją vienai iš savo veiklų - siūlomų paslaugų.

Bendruomenės lanko daugybę žmonių, talkinančių bendruomenei savanorių, dalyvaujančių mokymuose, naujų arba tokių, kurie kažkada buvo apsilankę, bet dabar gyvena kitur. Tad bendruomenės dažnai yra ne tik vieta, ne visai vieta. Tai daugiau – žmonės, didžiulės interesų įvairovės suburti. Dažnai ieškantys kažko naujo, prasmingo, dvasingo.

Tai socialinis bendruomeniškumas, ekologiškumas, natūralus gyvenimo būdas, laisvė, vegetarizmas, vartotojiškumo mažinimas, alternatyvioji pedagogika, lygybės išminties, dvasingumo siekis... Atitinkamai renkamasi ir vietovė. Juk vienu atveju aktualu būti kuo arčiau paprastų, ne bendruomenės, žmonių, kitu atveju aktualiau įsikurti kuo toliau nuo pramoninių rajonų ar kitų taršos šaltinių, dar kitu - išnaudoti savo veiklai palankius vietovės ypatumus, pavyzdžiui, pajūrį...

3. Valdymo struktūra

Lankytojų bendruomenių valdymo struktūra – tai vadovas ir valdybos ar tarybos nariai(3-6), kurių užduotys daugiau strateginės, taip pat išskiriama keletas departamentų: administravimo, svečių, ryšių su visuomene, švietimo programų kūrimo, finansavimo pritraukimo, techninio skyriaus, maitinimo, bendrų patalpų priežiūros ir kt. Taip pat, valdybai pateikus pasiūlymus - sprendimai priimami bendruomenės kartu – per grupės kolektyvinę sąmonę, kai sprendimų ieškoma tokių, kad jie būtų priimtini didžiajai bendruomenės daliai, kad nenutiktų taip, kad viena jos dalis eina į vieną pusę, kitą – į kitą. Organiški pokyčiai bendruomenėje vyksta visą laiką. Praktikoje matyti, kad kuriamos ir „vienam įvykiui“ organizuoti skirtos darbo grupės – pvz. švenčių organizavimo ar augalų sodinimo ir kt. Svarbu turėti informacinę lentą – elektroninę paštą ar fb grupę ar fizinę skelbimų lentą – kad informacija apie aktualijas būtų paplatinta laiku, kad būtų gautas atgalinis ryšys. Tendencijos yra tokios, kad žmonės renkasi dalyvauti veiklose, kuriose jaučiasi labiau įtraukti, kurios jiems patinka. Taip pat, esant poreikiams, vyksta ir rotacija, kitimai – pareigose - kas taip pat reikalinga ir įneša gerųjų pokyčių.

4. Verslumo dimensija (pajamos, finansų planavimas, projektai, savanorių įtrauktis, ekonominis gyvybingumas, socialinė įtrauktis, viešinimas)

Tvariai veikiančiose bendruomenėse verslumo dimensija – įvairialypė. Didžiausios pajamos generuojamos iš veiklų, kurios organizuojamos bendrai, pavyzdžiui edukacinės programos, gamyba (duonos, sūrių ir pan.). Pajamos ne tik padeda išsilaikyti bendruomenėms, bet ir yra reinvestuojamos į naujų programų kūrimą, plėtrą. Taip pat bendruomenėse noriai priimama parama pinigais, daiktais, darbu. Finansai, kaip ir kitos sistemos, planuojami gana lanksčiai, nes atsižvelgiama į žmogiškuosius išteklius, emocinį pasitenkinimą, o taip pat todėl, kad klientų skaičius svyruoja (priklauso nuo sezoniškumo, politinių įvykių, viešinimo ir pan.). Ilgiau gyvuojančios bendruomenės noriai imasi projektinių veiklų, nes turi tam žmogiškųjų išteklių, arba yra įgijusios vietos valdžios pasitikėjimą. Dauguma bendruomenių, ypač ilgiau veikiančios, atsiremia į projektus, susijusius su savanorių įtrauktimi. Savanorystė traktuojama ne tik kaip darbo jėga, bet ir kaip galimybė savanoriui save išreikšti bei prisidėti prie kilnaus tikslo. Savanorystės bei lanksčių sąlygų dėka bendruomenėse vykdoma socialinė įtrauktis – galimybes save išreikšti randa įvairaus amžiaus, įvairių gebėjimų ir galimybių, bei įvairaus išsilavinimo asmenys (tame tarpe neįgalieji, jaunimas, nelaimių ištikti, pensijinio amžiaus asmenys ir pan.). Senesnės bendruomenės yra „atidirbusios“ klientų paieškos bei pritraukimo sistemas, daug dėmesio ir išteklių skiria viešinimui, įvairiai sklaidai (gamina ir siunčia skrajutes, programas, sveikinimus buvusiems ir potencialiems klientams). Visoms bendruomenėms svarbus ekonominis gyvybingumas, skatinantis augimą, plėtrą, bendruomenės poreikių patenkinimą.

Škotijos bendruomenė "Findhorn"

Apie 80 proc. bendruomenės pajamų generuoja svečiai, jiems organizuojami seminarai bei mokymai. Sezono metu iki 80 procentų daržovių užauginama vietiniame ūkyje, kita dalis – centralizuotai perkama iš aplinkinių ūkių. Virtuvę per metus aplanko apie 3 500 žmonių. Taip pat yra veikianči bendruomenės kavinė ir parduotuvė, kuriose prekiaujama ir vynu bei alumi, galima rasti knygų, keramikos dirbinių, smilkalų ir pan. Visi verslai yra ir bendruomenės, ir bendruomenėje gyvenančių verslių jos narių sukurti.

Bendruomenė yra sukūrusi apie 120 darbo vietų – virtuvėje, daržuose, namų ruošoje, svečių departamente, valdyje ir kt. Atlyginimas mokamas vietiniais pinigais. Jais galima atsiskaityti už būstą, maistą arba kolegai, kuris dirbo už tave tavo darbo dieną. Visiems mokama vienodai, išskyrus, didesnę atsakomybę turintiems bendruomenės nariams, tačiau, kolektyviškai einama link sprendimo, kad vienodas pajamas gautų visi, nesvarbu, kokį darbą bedirbtų. Dirbti stengiamasi su meile, harmoningai, nepersistengiant ir, be to, dar ir pasirenkant darbą, kurį dirbti labiau norisi arba turimi gebėjimai leidžia geriau jį atlikti. Kreiptis dėl darbo pozicijos galima ir neturint specialaus išsilavinimo, svarbiau, kad tai tau būtų artima, patiktų. Sergant atlyginimas taip pat priskaičiuojamas, tačiau pensijos dalykai, dar neišspręsti – senoliai arba gauna pensiją, arba grįžta pas artimuosius.

Taip pat bendruomenė priima savanorius – mainais gaunama maisto, gyvenama, pavyzdžiui, miške palapinėse arba artimiausiame miestelyje. Beje, gyvenamųjų vietų šiltojo sezono metu trūksta, dalis darbuotojų gauna papildomai pinigų, kuriais susimoka už būsto nuomą gretimame miestelyje. Tendencija tokia, jog naujesni lieka bendruomenėje, jiems suteikiama galimybė lengviau integruotis ir adaptuotis bendruomenėje, ilgiau gyvenantys nuomojasi būstą atokiau.

Bendruomenės nariai pagal iš anksto sudarytą grafiką atlieka dalį darbų bendruomenei nemokamai, savanorystės pagrindu. Savanoriaujama virtuvėje, tvarkant namus, vairuojant mikroautobusą, kelionei į Cluny Hill, viešbutį-pilį, kurioje vedami mokymai ir seminarai, tad galima užsirašyti, kada kada ir kuriuo metu kokius darbus galės atlikti.

Italijos bendruomenė „Thabarwa Nature Center“

Pajamų turi iš savo viešnamio namų, kiek palieka gyventojai, kaip auką.

Bendruomenė išsilaikoma vienuolių surinktomis gyventojų ir aplinkinių bendruomenių aukomis. Taip pat pajamas generuoja viešnamio namai, kuriuose apsistojantys taip pat palieka auką už priėmimą. Bendruomenėje apsistojantys žmonės neretai turėję priklausomybių ar kitokių psichologinių problemų, kaip padėką už dvasinę pagalbą dažnai šie žmonės renka savanorystę bendruomenėje. Savanoriai taip pat yra ir tie, kurie išpažįsta budizmą ar kitas Azijos šalių religines kryptis. Jie jaučia pareigą neatlygintinai pasirūpinti tokiu centru, kuris yra netoli nuo jų gyvenamosios vietos. Finansinės aukos yra iš vietinių gyventojų, rėmėjų, kurie čia gali užėiti bet koku metu, durys visada atviros.

Didelę dalį aukų Italijos bendruomenės gyventojai surenka maistu, pagal Mianmaro (Birmos) tradiciją medituojant ir renkant aukas maistu vietiniame turguje. Kartais aukos turguje būna ir pinigais.

Kad būtų aiškesni paramos poreikiai ir mastas, centro patalpose yra konkretūs įvardijimai, kokios sumos reikalingos mokesčiams, remontui, einamosioms sąnaudoms padengti arba įvykdyti vienokius ar kitokius bendruomeninius projektus.

Nuolat atvykstantys ir išvykstantys bendruomenėje besilankantys žmonės palieka lėšų už viešnagę, palikdami įrašus svečių knygoje. Jiems paliekama galimybė patiems pasirinkti kokią sumą pagal savo išgales aukoti.

Aplinkiniai gyventojai palaiko šią, jų mieste veikiančią bendruomenę, jaučia pagarbą ir pareigą ją remti.

Ispanijos bendruomenė "Los Portales"

Bendruomenė organizuoja renginius, tokius kaip patyriminės savaitės, susipažinimo su bendruomene dienos, dienos šeimoms, įvairūs seminarai, moterų rateliai, kursai. Taip pat nuomoja sales renginiams, į kuriuos gali priimti net iki 100 žmonių. Esant poreikiui, žmogus užleidžia savo gyvenamąsias patalpas ar namus svečiams, o tuo metu patys gyvena kitose bendruomenės patalpose kartu su kitais bendruomenės nariais, suteikdami galimybes bendruomenei generuoti papildomas pajamas.

Bendruomenė išgyvena kepdama duoną iš ekologiškų organinių miltų (juos perka kaime), laiko ožkas ir gamina sūrį, išveža produkciją parduoti į kaimyninį kaimą. Taip pat gamina muilą, augina vaistažoles. Kiaules, arklius, avis laiko kaime.

Norintys įstoti į bendruomenę, pirmiausia bendruomenėje savanoriauja net keletą mėnesių, tuomet bendruomenė balsuoja, ar toks narys vertas priėmimo. Priimami ir pavieniai savanoriai arba savanoriaujant padengiama dalis bendruomenėje gaunamų paslaugų.

Bendruomenėje vyrauja dovanų ekonomija – duodi, ką turi, gauni tiek, kiek atiduodi. Apie pinigus nekalbama, kas kiek duoda. Bet, skaitoma, kad yra negerai, jeigu nieko neduodi. Mokamas nario mėnesinis nario mokestis.

Tenerifės bendruomenė „Serene Light Gardens“

Nors bendruomenė yra daugiakultūrė ir daugiakalbė, jos tikslas yra integruotis su aplinkiniais rajonais ir bendruomenėmis, taip pat su vietos, regionų ir nacionalinėmis valdžios institucijomis, įskaitant Europos Sąjungą ir visą tarptautinę bendruomenę, vadovaujantis bendradarbiavimo dvasia, savitarpio pagalba. Kaip bendruomenė, turinti aukštų ir kilnių tikslų, „Serene Light Gardens“ bendradarbiauja su daugybe NVO (nevyriausybinų organizacijų) asociacijų ir organizacijų, nenuilstamai dirbančių humaniškesnės, teisingesnės, tvaresnės ir sveikesnės visuomenės labui, siūlydami gyvą šių principų pavyzdį, mokymus. Dalis pajamų, gautų iš kursų, nukreipta į stipendijas žmonėms, neturintiems išteklių, arba socialiai remtiniams, norintiems mokytis ir dalyvauti įvairiuose seminaruose ir edukacinėse programose, taip pat šeimų sodams.

Taip pat vystoma savanorystės sistema.

Dalis pajamų iš terapijos centro naudojama gydyti žmones be išteklių, kuriems gali prireikti įvairių profesinių sričių pagalbos. Vaikams ir paaugliams rengiami specialūs seminarai ir kursai, organizuojamos ekskursijos su gidu bendruomenės mokykloms, universitetams ir kitoms organizacijoms.

Mūsų buvimo laiku keitėsi daug žmonių. Viena savanorė gyveno pastoviai. Grupelė jaunimo nusileisdavo iš kalnų padėti veiklose, kartu gaminti valgį, pabendrauti. Ką jie veikė kalnuose - ogi tai puikūs studentai, rašantys mokslinius darbus, įsikūrę kalno šlaite esančiuose urvuose, atsitolinę, susikaupe į savo veiklas, nusileidžiantys socialinių ryšių palaikymui, pasisemti įdėjų tiesiog pabendrauti ar pavalgyti. Taip pat čia apsistoja ir surfingu užsiimančios žmonės, kuriems priimtina švaraus gyvenimo filosofija. Ūkyje savanoriauti gali visi, sąlygos įvairios – galima apsistoti namelyje, kuriame telpa maksimum trys žmonės – tokiomis sąlygomis buvome apsistoję ir mes, tokiu atveju susimokama už nakvynę. Kiti atvyksta su palapinėmis, sutikome tuo pačiu metu bendruomenėje keliautojus su dviračiais ir mažais vaikučiais. Taip pat žmogus ateidavo pernakti iš kaimelio. Nakvodavo jis pramoniniame konteineryje, kuris įrengtas kaip apgyvendinimo patalpa. Jis taip renkasi todėl, kad išsimiega tik čia, nes žmogus labai jautrus ir miestelyje jo miegą blaško įvairūs radioelektroniniai laukai.

Kita kategorija besilankančių bendruomenėje, tai vedamų seminarų lankytojai, užsiregistravę internetu, atrandantys (kaip beje ir mes) bendruomenę per <https://ecovillage.org/> - global ecovillage network tinklą. Ten bendruomenė labai išsamiai ir puikiai save pristato, viešina savo veiklas, tad sulaukia iki 400 savanorių per metus. Kiek vienas iš jų generuoja bendruomenei pajamas arba tiesioginę pagalbą kasdienėje ūkio veikloje.

Šio Bendruomeninio verslumo modelio tikslas – finansinis savęs išlaikymas, o visa veikla: apgyvendinimo paslaugos, sveiko maisto restoranas, ekologiškų maisto produktų, natūralių produktų ir amatų gamyba ir pardavimas leis pasiekti ilgalaikį, tvarų gyvybingumą.

„Serene Light Gardens“ bendruomenė tikisi, kad „Retreat Center“ ir visos bendruomenės unikalumas, architektūrinė ir holistinė vertė pritrauks sąmoningesnį turizmą ir daugiakultūrį interaktyvų žmonių srautą, kas ženkliai pasitarnaus darnaus vystymosi srityje.

Mūsų konsorciumo bendruomenių pajamos – nario mokestis, aukos, bendruomenių rėmimo programos, projektai, mecenatų parama. Remiantis įgyta patirtimi aplankytose bendruomenėse akivaizdu, kad tikslinga plėsti teikiamų paslaugų ratą, dalyvauti tarptautiniuose tinkluose, kuriuose pritraukiami nauji savanoriai, viešinamos teikiamos paslaugos, nes visoms bendruomenėms svarbus ekonominis gyvybingumas, skatinantis augimą, plėtrą, bendruomenės poreikių patenkinimą. O kompetencijos ir žmogiškieji resursai mūsų bendruomenėse labai platūs, žinių lygis labai aukštas, dvasinis įdirbis didžiulis. Tad potencialas dalintis ir teikti pagalbą jos stokojantiems, tiek apmokamų paslaugų, tiek aukų pagrindu, tiek savanorystės pritraukimu, yra ženklus ir viltingas.

Norint sukurti ir realizuoti brandų verslo modelį tinkantį bendruomenei, jis privalo būti orientuotas į socialinės vertės didinimą, apimantis ekonominės, socialinės, gamtosaugos dimensijų elementus, orientuotas į ilgalaikį poveikį ir visuomenę plačiąja prasme. Taip pat svarbi dedamoji organizacijos pilietiškumo priemonių integravimas, vadovaujantis išplėstinio organizacijos atsakomybės lygio samprata, organizacijai prisiimant atsakomybę už pilietines asmens teises, svarbias visai ekosistemai. Tad šį iššūkį priėmusios organizacijos turi potencialą būti darnaus vystymo varomąja jėga, kurti ilgalaikius tikslus ir jų realizaciją, nes trumpuoju laikotarpiu tokie tikslai nepasiekiami ir reikalauja platesnio ir strategiškesnio ilgalaikio požiūrio.

5. Eko dimensija (eko veiklos, galimybės, gerieji pavyzdžiai)

Kelionių patirtis parodė, kad vis daugiau žmonių pasaulyje ieško ir nori surasti susikūrusių arba besikuriančių Eco bendruomenių, žmonės nori ir renkasi ten gyventi, dėl eco būties, eco maisto, eco mąstymo, eco sąmoningumo, įvairių eco galimybių. Vis daugiau žmonių renkasi išsaugoti gamtą, kiek įmanoma būti daugiau naudingais žemei ir aplinkai. Žmonės renkasi pažinti save ir savo poreikius, siekia subalansuotumo, darnaus vystymosi. Bendruomenėse dažnai suformuojamos žmogaus pažinimo praktikos, kurių pagalba auga žinojimas, o iš čia sąmoningumas, išmintis ir augimas vis didesnėje doroje. Taip siekiama nuolatinė harmonija sau ir aplinkai.

Keliaujant teko pastebėti, kad bendruomenėse susiformavusi pagarba vieniui, kad bendruomenės nariams labai svarbu tai išsaugoti, tarsi tai mažytė respublika su savo veikiančia

sistema, arba salelė visuomenėje su sava tvarka. Bendruomenė svarbi lyg šviesulys, kuris labai svarbus ir jiems patiems, ir kitiems žmonėms, kurie ateis vėliau į bendruomenę, tai yra susikūrusi kitokia bendravimo ir bendrumo forma, bendra atmosfera, žmonių šiltumas, gerumas, paprastumas, jie saugoja savo ratą, savo branduolį, savo savitumą, yra kaip viena šeima, kaip gentis, tampa artimi vienas kitam per santykių išsiaiškinimą, daug laiko skiria tam, kad susivokti, ką jie jaučia, ką jaučia kiti šalia esantys žmonės, naudoja tam įvairias psichologines technikas, analizuoja sapnus, siekia įvairias būdais pažinti save, įgyti žinojimą. Susidarė nuomonė, kad tokioje aplinkoje atsiranda pasitikėjimas savimi ir šalia esančiais žmonėmis, pirmiausia jis išauga dėl atvirumo. Toks buvimas bendruomenėje išaugina eco sąmoningumą, eco mąstymą, eco kalbėjimą, tokiais būdais visur ir nuolat siekiama švaros, aukštos buvimo žmogumi kokybės.

Kiek teko pastebėti susikūrusiose bendruomenėse vystoma eco daržininkystė, tuo siekiama naudoti švarų, pačių užaugintą maistą, turėti ir išsaugoti sveikatą, sukaupti daugiau energijos, būti sėkmingiems ir gerai jaustis.

Bendruomenėse siekiama bendradarbiauti su kaimynais, su šalia esančiomis bendruomenėmis, keistis pagamintu maistu, užaugintu eco derliumi, taip bendradarbiaujant siekiama vieni kitiems padėti, sukurti darnius santykius ne tik bendruomenės viduje, bet ir aplinkoje, siekiama mažinti taršą, minimaliai naudoti žemės resursus, pasigaminti ir naudoti enzimus augalams, rūbų skalbimui, indų plovimui ir kitiems gyvenimo Žemėje poreikiams.

Bendruomenėse dėl žinojimo ir aukštesnio sąmoningumo siekiama išnaudoti visas eco galimybes ir dažniausiai elektros energiją taip pat gauna aplinkai draugišku būdu. Saulės teikiama šviesa ir šiluma yra panaudojama kaip alternatyvus energijos šaltinis, bendruomenėse įrengtos Saulės elektrinės, o taip pat ir vėjo jėgainės, kada generatoriaus pagalba vėjo arba judančio oro energija paverčiama elektros energija.

Eco dimensija - tai taip pat ir atliekų rūšiavimas. Praktiškai visose bendruomenėse maisto atliekos yra rūšiuojamos, kompostuojamos (Serene Light gardens auginami sliekai gaminantys kompostą), jomis maitinami gyvuliai (Los Portales), gaminami enzimai (naudojami kaip trąšos, paviršių valymui Serene Light Gardens).

Eco dimensijai taip pat priskiriamas antrinis panaudojimas, ypač rūbų. Praktiškai visose bendruomenėse galima rasti dėvėtų, bet švarių rūbų tiek darbui, tiek kasdienai. Šia galimybe naudojasi tiek vietiniai bendruomenės nariai, tiek svečiai. Dažniausiai rūbais remia bendruomenės nariai vieni kitus, taip pat juos sunėša šalimais gyvenančių miestelių gyventojai.

Įvairiose bendruomenėse Eco dimensijos sąvoka ir pasireiškimai suprantami skirtingai. Pavyzdžiui, Tenerifės bendruomenėje „Serene Light Gardens“, naudojant dantų pastą į jos neekologiškumą iš karto „sureagavo“ augalai ir bendruomenės nariai įkart apie tai mus informavo. Kitose bendruomenėse tokios reakcijos į neekologiskus produktus nebuvo, nes daugiau dėmesio visgi skiriama Eco sąmoningumui.

Eco dimensija svarbi ir Lietuvos bendruomenėse, ypač pastaruosiu metu, kai ekologinis mąstymas yra papildomas tvarumo principais bei skatinamas visuminis platesnis požiūris į ekologiją. Asociacijų Kalnuotės bendruomenė ir Gyvoji planeta nariai savo bendruomenėse bei šviečiamosiose veiklose akcentuoja eco dimensiją: organizuoja rūbų dovanojimo šeimoms akcijas, medžių sodinimo, vandens pakrančių valymo akcijas, neša žinią apie vandens pėdsako skaičiavimo svarbą, skatina tausojantį aplinką gyvenimo būdą, sąmoningumą. Lietuvos ekobendruomenių asociacija skatina vienyti panašias bendruomenes - tokiu būdu dar aktyviau propaguoja eco dimensiją, veiklas, skatina geruosius pokyčius visuomenės mąstyme dėl Žemės, Žmonijos gerovės.

6. Sveikos gyvensenos dimensija (veiklos, seminarai, mokymai)

Bendruomenės jungia įvairaus amžiaus, tikėjimo ir profesijos žmones – medikus, pedagogus, mokslininkus, teisininkus, žemdirbius, menininkus ir jų šeimas, kurie stengiasi gyventi sveikai, harmoningai, bei padėti jiems sukurti aplinką, kurioje visi galėtų džiaugtis saugia bei dvasinga kaimynyste, gražia gamta. Daugelis žmonių jungiasi į bendruomenes ir pabėga iš miestų nuo šurmilio, triukšmo ir užterštumo dažniausiai dėl sveikesnės gyvensenos. O sveika gyvensena – tai gamtos prieglobstis, ramybė, grynas oras, švarus vanduo, šviežias, natūralus, dažniausiai pačių užsiaugintas maistas, saugi kaimynystė, geri tarpusavio santykiai bei aktyvus dvasinis gyvenimas, bendrystė, prasminga veikla bei galimybė drauge pažinti, mokytis tobulėti.

Dažnas iš bendruomenėje esančių žmonių pats propaguoja ar veda sveikos gyvensenos bei dvasinio ugdymo mokymus: jogą, meditacijas, kvėpavimo ir kitas praktikas. Bendruomenėse vyksta sakralių šokių vakarai, pokalbiai prie laužo, bendravimas su gamta įvairiomis formomis, aplinkos gražinimo bei tvarkymo talkos, kuriami parkai, dalyvaujama ekologiniuose projektuose, tai padeda kurti sveiką atmosferą bendruomenėje bei ugdo sveikos gyvensenos įgūdžius. Kai kurios, jau seniai įsikūrusios bendruomenės, tokios kaip Škotijoje esanti Findhorn, yra tokios populiarios visame pasaulyje ir sukaupusios tokią vertingą patirtį, kad savo mokymus bei patyrimines savaites planuoja metams į priekį, kad norintys dalyvauti galėtų rezervuoti vietą iš anksto.

Bendruomenėse **organizuojami atitinkantys įvairius poreikius užsiėmimai**, padedantys harmonizuoti, balansuoti kūną, dvasią ir psichiką, atkurti ir stiprinti visuminę sveikatą. Tai jogos, cigūno, meditacijos, giedojimo ar giesmių klausymo, sakralių ar liaudies šokių, įvairių amatų, fotografijos, sveikos gyvensenos, konsteliacijų bei kitos savęs pažinimo praktikos. Dažnai šios praktikos vyksta žaidimo forma, pavyzdžiui, gražinimas į gimimo momentą per judesius ir mintis, mokymas siekti tikslo bei aktyvuoti, išgryninti, transformuoti įvairius pojūčius, o per tai ir sukauptas gyvenimo patirtis. Tokios žaidimo forma atliekamos veiklos yra ne tik giliai transformuojančios, bet ir skatinančios rinktis sveikesnį gyvenimo būdą.

Ispanijos „Los Portales“ bendruomenė organizuoja susipažinimo su bendruomene dienas, šeimos dienas, patyrimines savaites, moterų ratelius bei įvairius kursus, seminarus. Tarp jų nemaža skirtų sveikai gyvensenai. Vienas iš įdomiausių bendruomenės renginių - „Prabusk ir pradėk svajoti“. Tai seminaras apie tai, kaip valdyti emocijas, naudojant emocinio išsilaisvinimo technikas. Kita labai įdomi buvo sapnų terapijos praktika, kurioje buvo prašoma atsiminti sapną, paskui jis buvo analizuojamas ir aiškinamas. Praktikos vedėja papasakojo, kad sapnai yra universali kalba, ir padėjo suvokti jų reikšmes. Ji atskleidė, jog jei išmoksti simbolių kalbą, pažįsti savo baimes, įvairius sąmonės ir pasąmonės klodus. Sapnai padeda sukurti empatiją tarp žmonių, suteikia reikalingą informaciją reikalingu metu, tai, su kuo esi pasirošęs dirbti.

Yra taip pat ir užsiėmimų apie konfliktų valdymą (psichodrama, šeimos ir sisteminės konsteliacijos, sociokratija, lyderystė), fizinę kultūrą (pilatesas, masažas, taiči) bei sveiko namo statybą (biokonstrukcijos). Visos šios žinios bei įgyti įgūdžiai prisideda prie sveikog gyvenimo būdo kūrimo.

Kitoje **Ispanijos ekobendruomenėje „Serene Light Gardens“** siekiama sukurti ekologinę gyvenvietę, terapinį ir edukacinį centrą, kuris taptų pavyzdžiu ir gyva nuoroda į mūsų natūralią aplinką, integralų bei sveiką gyvenimo būdą. Švietimo centre, pastatytame naudojant pažangiausias biokonstrukcines ir sakralinės geometrijos technologijas, taip pat vyksta nuolatiniai agroekologijos, atsinaujinančios energijos ir įvairių tvaraus gyvenimo aspektų tyrimai, seminarai ir paskaitos, kurias veda ir ves visų tipų profesionalai, turintys tarptautinį pripažinimą naujų technologijų, mokslo, bioarchitektūros, permakultūros ir kt. srityse.

Svarbi sveikos gyvensenos dalis yra **tinkamas maistas**. Bendruomenėse jis dažniausiai vegetariškas, neretai iš savo daržuose išaugintų daržovių. Bendruomenės nariai patys kepa duoną, picas, turi išsimūrinę tam krosnis. Bendras maisto gaminimas yra svarbi bendruomenės gyvenimo dalis, kurianti nuostabų mikroklimatą, bendrumą, dosnumą, galimybę dalintis meile.

Italijos Cingafrotės „Thabarwa gamtos namai“ bendruomenėje, kuri gyvena pagal budistų vienuolių principus, maistas gaunamas kaip paaudėjimai, patys jie augina tik prieskonius. Karštas maistas čia gaminamas tik vieną kartą per dieną, nuo 11 iki 12–tos valandos. Vienuoliai įprastai vartoja maistą, kol saulė pakyla iki zenito. Vėliau, nuo 14 valandos, nebevalgo (galima išgerti vandens ar sulčių, jei jaučiasi alkis). Ir tai yra mokymo, o gali būti ir sveikos gyvensenos dalis, nes žmogui to maisto, kuris gaunamas pirmoje dienos pusėje pakanka, jis jaučiasi lengviau.

Pastaruoju metu protarpinis badavimas ir pasninkas yra laikomi bene svarbiausiais organizmo valymo ir gyvybingumo atkūrimo būdais. Be to, pasninkaujant ugdoma valia, stiprinamas dvasinis pradas. Ne be reikalo tai yra svarbu įvairiose kultūrose bei dvasinėse tradicijose. Budistė vienuolė pasidalijo savo patirtimi, kaip ji išsiugdė tokius maitinimosi įgūdžius, nors iš pradžių nebuvo lengva, bet paskui atsiranda ramybė, lengvumas, daugiau laisvės. Taip vienuoliai ugdo dvasios stiprybę, mažina prisirišimą prie kūno poreikių, tačiau kai kurios jų patirtys gali būti pritaikomos ir naudingos visiems, norintiems sveikiau gyventi.

Kita sveikos gyvensenos sąlyga - **fizinė veikla ir darbas**. Bendruomenėse tai yra skatinama: ne tik paruošiami grafikai, kur kokį darbą reikia padaryti, bet ir požiūris į darbą bei jo organizavimas gerokai skiriasi nuo mums įprastų.

Labai buvo įdomi patirtis **Škotijoje „Findhorn“ bendruomenėje**, kur kiekvienas atvykęs į patyriminę savaitę, darbą, kurį turės atlikti, gauna atsitiktiniu būdu, traukdamas burtus. Tai suteikia lengvumo, žaismingumo, padeda išvengti nepasitenkinimo ar konfliktų, taigi prisideda prie gero mikroklimato kūrimo bendruomenėje.

Veiklos buvo įvairios:

- kambarių, viešbučio tvarkymas;
- darbas skalbykloje;
- darbas sode, darže;
- komposto paruošimo darbai;
- vonios ir wc tvarkymas;
- darbas virtuvėje;

- valgyklos tvarkymas.

Ir, kas nustebino ne vieną dalyvį, buvo tai, jog darbus čia reikėjo dirbti neskubant ir patirti iš to malonumą! Iš pradžių pagalvojome, kaip gi tai suprasti? Dažniausiai gavę užduotį mes norime tiksliai žinoti, ką ir kiek turime padaryti, manydami, jog, jei paskubėsime ir baigsime greičiau, tai turėsime daugiau laisvo laiko. Bet čia yra ne taip. Organizatoriai akcentavo, jog čia nėra normos, kiek turi padaryti: jei nepadarysi šiandien, užbaigsi rytoj. Žmogui nereikia niekur skubėti: jis turi pajusti ramybę ir malonumą, kurį gauname iš darbo, ir turime juo mėgautis.

Atrodo, paradoksas, juk dažniausiai mus darbas vargina, nuvargstame fiziškai ir, jei tai yra rutina, psichologiškai. Būtent dėl to, kad nebūtų rutinos ir psichologinio nuovargio, čia galima rinktis, kokį darbą šiandien dirbsi, o jei negali ar nenori šiandien dirbti, gali eiti į meditacijos salę ir medituoti ar tiesiog būti tyloje, apmąstymuose. Ir galėtų atrodyti, jog tada nebus tvarkos ir darbai bus neužbaigti, bet tikrai to nėra, nes šitaip ugdomas žmonių sąmoningumas. Taigi **laimės jausmas drauge dirbiantis, galimybė pasirinkti veiklos formas** išties svarbi sveikos gyvensenos sąlyga.

Na, ir paskutinė, bet bene svarbiausia sveikos gyvensenos dedamoji yra **emocinė ir dvasinė sveikata, harmonija, stabilumas**. Bendruomenėse išties tam skiriama daug dėmesio: ieškomi būdai spręsti problemas, kai tokios atsiranda, pačiu harmoningiausiu būdu, išlaikant pagarbą, bendrumą. Bendruomenėse per ilgametę bendro gyvenimo patirtį **atrasta puikių būdų, padedančių mažinti emocinę įtampą, spręsti konfliktus, atsipalaiduoti ir geriau pažinti save**. Juk į bendruomenes dažnai atvyksta žmonės, ieškantys ramybės, dvasinio bei fizinio stabilumo, sveikatos, siekiantys išgydyti patirtas traumas, rasti draugišką, palankią aplinką.

Vienas iš tokių būdų yra **Škotijos „Findhorn“ bendruomenėje** susiformavęs ritualas prieš bet kokį darbą visada nors vieną minutę sustoti ar susėsti visiems ratu, susikibti už rankų ir paprašyti palaiminimo būsimai veiklai. Po tokių susikabinimų juntamas bendrumas su kartu besidarbuojančiais ir sklandžiau, ramiai ir palaimingai vyksta darbas.

Kaip pastebėjome, daugelį bendruomenių jungia seminarai ir mokymai

šiomis temomis:

- Vegetariška/sveika mityba
- Meditacija ir kitos dvasinės praktikos, ritualai;
- Taiči, cigunas ar joga;
- Kūno suvokimas ir pratimai;
- Natūralioji medicina;
- Amatai;
- Harmoningas bendravimas;
- Ekologinė žemdirbystė;
- Atsinaujinanti energija;
- Vartojimo mažinimas;
- Dainavimas, šokiai, menai.

Bendruomenėse įgytos žinios ir patirtis šiose srityse ir padeda pereiti prie sveikos gyvensenos, teikia įkvėpimo dalytis gautomis žiniomis bei pritaikyti savo bendruomenėje.

7. Problemos

Visos bendruomenės susiduria su problemomis ir sunkumais. Problemos gali būti įvairios, pavyzdžiui finansinės, saviraiškos problemos, socialiniai santykiai.

Ispanijos „Los Portales“ bendruomenėj kaip pagrindinė problema įvardinama **santykiai kolektyve**. Bendruomenės nariai teigia, kad bendravimas kolektyve yra kaip instrumentas atlikti vidinį darbą su savimi. Jeigu iškyla sunkumai bendravime su kitais, reikėtų klausti - kodėl? kas yra manyje tokio, kad tai kelia problemų, nes tai iš tikro yra ir mano problemos. Tai nėra lengvas gyvenimo kelias, būti nuolat kolektyve, nes esi nuolat matomas, negali niekur pabėgti. Įsitikinimas, kad "viskas bus tik gražu" - neveikia, nes **tenka paklusti taisyklėms**. Pagrindinės ypatybės, kurios išryškėja žmonėse, būnant žmonių grupėje - tai **noras kontroliuoti, nustatyti savo taisykles**. Taip pat kolektyvo narys kartais bendruomenėje **gali pasijusti kaip vaikas**, pvz. neturėti aiškiai išreikštos valios įnešti kažkokį ir savo indėlį, pasakant savo nuomonę ar padarant sprendimą, nes būti dalyviu kolektyve visais lygiais yra ne taip paprasta. Buvimas bendruomenėje yra kaip partnerystė, arba kaip visi būtų tarsi - broliai ir seserys. **Tenka mokytis brandaus ir atsakingo būdo susitvarkyti su savo emocijomis ir įpročiais**. Dėl tos priežasties įvairi psichologinė praktika, skirta saviugdai, tokiai grupei yra labai naudinga. Bendros asmeninio augimo rėmimo sistemos gali paversti galimus konfliktus galimybe užmegzti gilesnį tarpusavio ryšį. Nariai turėtų padėti vienas kitam pamatyti, ką jie galėtų savyje keisti, tobulinti. Kaip veikia grupė, ilgainiui priklauso nuo to, kaip kiekvienas individas reaguoja į kitus narius ir kaip elgiasi su jais. Jau vien noras gyventi bendruomenėje parodo, kad žmogus nori gyventi kitaip, negu anksčiau, gyventi pagal tai, kas labiau atitinka jo idealus ir vertybes. Bet kartu iškyla užduotys, kad kartu su tuo tenka išmokti naujų projektų, kurie palaiko kitus grupės narius, taip pat išgyvenamas asmeninis virsmas ir augimas, kuris daro įtaką grupės harmonijai. Nariai neišvengiamus iššūkius gali paversti galimybėmis įgyvendinti nuostabius atradimus.

Kartais **iškyla pasvarstymai dėl finansų** (kas sumokėjo daugiau ar mažiau), dėl to **kas ir kiek turi teisę spręsti**. Įveikti tokius nesutarimus padeda **sociokratijos** metodai, kada kolektyve esančių žmonių nuomonė daro įtaką kiekvienam sprendimui. Svarbu yra **ginčus spręsti skaidriai**, taip pat išlaikyti viltį ir tikslą. Sociokratijos modelio dalis yra sprendimai, priimami paskirstytose pagal darbo paskirtį grupelėse. Jose taip pat kuriamos vizijos - kokį gyvenimą norima turėti. Prisijungusio prie bendruomenės individualūs asmens poreikiai yra tenkinami kolektyviniais būdais. Kitaip tariant būnant kolektyvo nariu, žmogus jaučiasi labiau socializuotas ir jo poreikiai yra užpildomi įvairia veikla kartu su kitais bendruomenės nariais. Yra daug lengviau įgyvendinti įvairius tikslus, sumanymus, kada šalia jaučiamas palaikymas, taip pat daug stipriau reiškiasi valia. Todėl grupės nariai turėtų būti suinteresuoti bendruomenės išlikimu, išsilaikymu, turėti pakankamai lankstumo bendraujant vieniems su kitais.

Kitos problemos yra susijusios su **finansų ir turto valdymu**. Būtų svarbu, kad iš pat pradžių visiems grupės nariams būtų paaiškinta su kokiomis išlaidomis ir sprendimais

jie susiduria. Kartais būna, kad tik vienas asmuo bendruomenėje prisiima sprendimus dėl finansinės rizikos, formuodamas bendruomenę, bet tuomet ir būtina apie tai kitiems bendruomenės nariams iš karto pasakyti, nes neaiški padėtis bendruomenės finansuose galėtų sukelti nepasitikėjimą ir anksčiau ar vėliau - konfliktą. Visi bendruomenės nariai nuo pat pradžių turi žinoti, kad visi jie palaiko bendrą viziją, kuri turėtų būti nuodugnai aptarta, ir užrašyta darbo pradžioje.

Visos keturios bendruomenės yra susidūrusios su finansiniais sunkumais.

Pvz. **Ispanijos „Los Portales“ bendruomenė** yra turėjusi teisinių problemų, kada kai kurie žmonės panoro palikti bendruomenę ir atsiimti savo turtą. Bet tos problemos buvo išspręstos, buvo susitarta teisiniu būdu.

Dauguma bendruomenių su finansinėmis problemomis susidūrė pastarųjų metų pandemijos metu - buvo sunku išsilaikyti, gyveno taupymo režimu.

Italijos „Thabarwa gamtos namai“ bendruomenė turi du centrus, kadangi vienas iš jų gauna valstybinę paramą, centras galėjo išsilaikyti dėka vieno iš centrų.

Škotijos „Findhorn“ bendruomenė apie finansines problemas garsiai nekalba. Tačiau sutikome gyventoją, kuri pasakojo, kad įsigyti gyvenamą plotą bendruomenėje yra brangu. Ji pati kažkada nusprendusi apsigyventi bendruomenėje, įsigijo nedidelę dalį namo. Tačiau kitos nuosavybės neturi. Uždirba tiek, kad užtenka pragyventi, nes atlyginimai nėra dideli, bendruomenė didelę dalį sugeneruotų pajamų reinvestuoja. Kaip supratome, bendruomenėje didžiausia problema – **sprendimų priėmimas ir iš to kylantis nepasitenkinimas**. Ši problema sprendžiama įvairiai – sudaromos sąlygos teikti pasiūlymus, prisiimti atsakomybę pirmiausia „savo rate“, galima „pereiti į kitą ratą“, taikomos įvairios technikos, išlengvinančios įtemptą emocinę būseną, vyksta tradiciniai renginiai (šokių vakarai, pirtys, įvairūs pristatymai) ir pan.

Tenerifės „Serene Light Gardens“ bendruomenės didžiausi rūpesčiai – gerinti gyvenamąsias sąlygas ir buitį svečių priėmimui.

Asociacija „Kalnuotės bendruomenė“ taip pat susiduria su finansiniais ir socialiniais sunkumais, vyksta natūrali bendruomenės narių kaita. Kadangi didžioji dalis bendruomenės veikia ne vietos bet idėjiniu pagrindu, iškyla ir kitokių organizacinių problemų. Problemos taip pat sprendžiamos įvairiai – aptariamose susirinkimuose, darbo grupėse, priimami pasiūlymai, įgyvendinamos projektinės veiklos, naudojamos įvairios saviugdos, sveikatinimo technikos.

Asociacijos „Gyvoji planeta“ pagrindinė problema – išteklių socialinių idėjų įgyvendinimui paieška. Didžiausia parama tokių veiklų įgyvendinimui gaunama iš privačių rėmėjų, nario mokesčio ir projektinių veiklų.

Lietuvos ekobendruomenių asociacija – neseniai susikūrusi organizacija, kurios pagrindinės problemos susijusios su žmogiškaisiais ir finansiniais ištekliais. Problemos sprendžiamos iniciatyvų ir įvairių projektinių veiklų pagalba, bendradarbiaujant narių atstovams.

8. Ateities perspektyva

Bendruomeninis veikimas – tai galėtų būti ateities perspektyva. Taip panašiai galėtų būti veikiami ir miestuose, t.y. ne deklaratyviai, pavyzdžiui galėtų būti skatinama tokie dalykai kaip kiekvieno nario savirealizacija, bendradarbiavimas, ekologiškas ir sveikos gyvensenos veikimas, mastymo propagavimas, dvasingumas.

Norint, kad bendruomenė turėtų ateities perspektyvą, būtina išsikelti ilgalaikius tikslus. Per tai užsitikrinti finansinį stabilumą, bendruomeninį veikimą, būti realiu geruoju pavyzdžiu, skatinančiu visuomenę judėti darnos, doros, sveikos gyvensenos ir panašių dalykų link.

Škotijos „Findhorn“ bendruomenė

Šioje bendruomenėje yra parengti grandioziniai planai plėtrai, plečiama ir teritorija, statomi šiuolaikiniai namai, pritraukiamos projektinės ir rėmėjų lėšos, remia valstybė, t.y. ji veikia kaip labai perspektyvi bendruomenė. Bendruomenėje ir toliau bus plėtojami smulkūs verslai, gyventojai aprūpinami reikalingomis prekėmis, paslaugomis ir darbo vietomis.

Škotijos bendruomenė kaip daugelis bendruomenių priklauso Gen Europ tinklui, kas taip pat garantuoja ateity klientus, bendrą veikimą, inovacijas.

Ispanijos „Los portales“ bendruomenė

Bendruomenė šiuo metu orientuojasi į jaunų žmonių pritraukimą. Vis daugiau žmonių ieško kokybiškesnio buvimo, kuris pasižymi bendro buvimo harmonija: ir dirbti, ir medituoti, ir leisti laiką draugiškų žmonių būryje.

Tenerifės „Serene Light Gardens“ bendruomenė

Šios bendruomenės ateities perspektyva - sukurti ekologinio mokymosi centrą, kuriame galėtų gyventi 1–4 šeimos, ir pasiūlyti erdvę, kurioje būtų galima dalintis ir mokytis alternatyvaus gyvenimo būdo. Siekiama turėti permakultūros sodus, biokonstrukcijų pastatus, švarią energiją, jogos, meditacijos galimybes.

Italijos „Thabarwa gamtos namai“ bendruomenė

Bendruomenės ateities tikslas - plėtoti daugiau vienuoliškų bendruomenių, meditacijos kursų, kartu su savanoriška veikla. Šiuo metu Thabarwa centras Mianmare dalyvauja taikos judėjime ir tai taps visų pasaulio Thabarwa centrų prioritetu. Jų tikslas - darbas padedant, šviečiant, ieškant sprendimų pabėgėliams... Kuria taikos stovyklas, kuriose galima prisiglausti nuo karo, stichinių nelaimių ir pan. Plėtoja įvairių šalių savanorių ir įvairių organizacijų bendradarbiavimą.

Asociacija „Kalnuotės bendruomenė“

Ateities perspektyva – dvasinė bendruomenė, kurianti nematerialistinę pasaulėžiūrą, siekianti gyventi sveikoje doroje aplinkoje, kartu ją kurti ir puoselėti, nekenkti aplinkai, sau ir kitoms gyvoms būtybėms, dirbti savo, savo šeimos ir visuomenės labui, gerbti visuomenėje priimtas elgesio normas bei įstatymus. Išsikeltus tikslus jau dabar

sėkmingai pavyksta įgyvendinti. Didžiausias iššūkis – užtikrinti galimybes tai tęsti ilgalaikėje perspektyvoje. Siektinybė - skleisti žinią plačiai visuomenei, būti puikiu kuriančiu pavyzdžiu.

Asociacija „Gyvoji planeta“

Ateities perspektyva – rūpintis bendražmogiškųjų ir Žemės vertybės išsaugojimu. Išsikeltus tikslus įgyvendina per įvairias iniciatyvas, edukacijas, projektus.

Lietuvos Eko Bendruomenių asociacija

LEA - Lietuvos Eko bendruomenės vienijanti organizacija, kuri susikūrusi neseniai. Netolimoje ateityje organizacija plėtos veiklas, iniciatyvas ir projektus, vienijančius Lietuvos Eko bendruomenes.